

21.5.2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto kirkolliskokouksen ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laiksi yhteistoiminnasta evankelis-luterilaisessa kirkossa ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki yhteistoiminnasta evankelis-luterilaisessa kirkossa. Lailla korvattaisiin voimassa olevat Kirkon virka- ja työehtosopimukset Kirkon yhteistoiminnasta sekä Kirkon henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämissopimus. Lisäksi ehdotetaan muutoksia evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annettuun lakiin ja eräisiin muihin lakeihin.

Esityksellä lisättäisiin ja vahvistettaisiin henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia ja tiedonsaantia. Ehdotettu laki vastaisi pitkälti yrityksiä ja yhteisöjä koskevaa yhteistoimintalakia kuitenkin siten, että kirkon työntekijöiden luonne viranomaistoimijoina on otettu huomioon.

Valtiovarainministeriön lausunto

15 § Muutosneuvotteluvuorokauden piiriin kuuluvat asiat

Lakiluonnoksen 15.1 §:n mukaan muutosneuvottelujen piiriin kuuluisi viranhaltijamääräyksen keskeisen ehdon tai työehtosopimuksen olennaisen ehdon yksipuolinen muuttaminen. 2 momentissa on puolestaan todettu muutosneuvotteluvuorokauden piiriin kuuluvan myös työntekijän harkitsevat, työnjohtovallan piiriin kuuluvat olennaiset muutokset työtehtävissä, työmenetelmissä, töiden järjestelyissä, työtilojen järjestelyissä tai säännöllisen työajan järjestelyissä.

Vaikuttaa siltä, että lakiehdotuksessa viranhaltijamääräys on rinnastettu työehtosopimukseen ja virkasuhde työehtosopimussuhteeseen, vaikka virkasuhde on todellisuudessa julkisoikeudellinen palvelussuhde eikä se näin ollen ole sopimussuhde viranhaltijan ja työntekijän välillä toisinkuin työsuhteeseen. Julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa työntekijän mahdollisuudet muuttaa virkasuhteen ehtoja ovat erilaiset verrattuna työsuhteeseen, eikä näiden palvelussuhtemuotojen rinnastaminen toisiinsa yhteistoimintaa koskevassa laissa ole tässä suhteessa perusteltua, vaan eri palvelussuhtelajien erot tulisi huomioida.

Valtionvarainministeriö ei näe syytä ottaa uutta terminologiaa käyttöön, vaan katsoo, että pykälässä nyt käytetty ilmaus ”viranhoitomääräyksen keskeisen ehdon yksipuolinen muuttaminen” tulisi muuttaa jo käytössä olevaan ilmaukseen ”viran olennainen muuttaminen”, jolle on vakiintunut tietty tulkintasisältö ja jonka tulkinnasta on myös oikeuskäytäntöä. Tällöin käytetty terminologia olisi yhteneväinen muun julkisen sektorin kanssa. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan se olisi myös paremmin yhteensovitettavissa lain evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta systematiikan kanssa. Vastaava muutos tulisi tehdä myös kaikkiin muihin pykäliin, jossa on käytetty termiä ”viranhoitomääräyksen keskeisen ehdon muuttaminen”. Sinänsä valtiovarainministeriö pitää hyvänä, että viran olennainen muuttaminen otettaisiin 1 momentin mukaisen neuvotteluelvoitteen piiriin.

Valtiovarainministeriö kiinnittää lisäksi huomiota 15 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin, jotka eivät parhaalla mahdollisella tavalla avaa eroja eri palvelussuhdelajien välillä tai eroja 1 ja 2 momenttien piirien kuuluvien asioiden välillä. Perusteluissa on mm. esimerkkinä olennaisen tai keskeisen ehdon muuttamisesta mainittu kirkolliskokouksen lakivaliokunnan mietinnössä 4/2023 mainittu uuden tietojärjestelmän käyttöönotto, joka vaikuttaa merkittävästi työn tekemisen tapoihin (s. 58). Tällainen maininta voi olla harhaanjohtava, sillä uuden tietojärjestelmän käyttöönotto harvoin aiheuttaa sellaisia muutoksia, joiden johdosta työnantaja irtisanomisperusteeseen vedoten muuttaisi työsuhteen ehtoa saati virkasuhdetta olennaisesti, vaan kyse on useimmiten 2 momentissa tarkoitettua työnjohtovallan piiriin kuuluvasta olennaisesta muutoksesta työtehtävissä, työmenetelmissä tai töiden järjestelyissä.

22 § Neuvotteluelvoitteen täyttyminen

Valtionvarainministeriö katsoo, että pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa voisi selvytyden vuoksi olla hyvä mainita, ettei 15 § 2 momentin asioista neuvoteltaessa ole säädetty neuvotteluille vähimmäiskestoaikaa.

33 § Salassapito

Ehdotetussa 33 §:ssä salassapitovelvollisuus on ulotettu pääsopijajärjestöihin ja sen nimeämään edustajaan. Itse lakitekstissä ei kuitenkaan ole määritelty mitä pääsopijajärjestöllä tarkoitetaan. Huomionarvoista on lisäksi, että esimerkiksi 31 §:ssä käytetään termiä viranhaltijoiden ja työntekijöiden valtakunnalliset yhdistykset.

Taloudellisista vaikutuksista

Esitysluonnoksen taloudellisten vaikutusten mukaan esityksestä aiheutuu työnantajille jonkin verran lisäkustannuksia. Lisäkustannusten kokonaismäärää ei kuitenkaan voida arvioida tai ei ole luonnoksessa arvioitu. Esityksestä ei myöskään

käy ilmi, rahoitetaanko lisäkustannukset ev.lut. kirkon omalla rahoituksella. OKM:n mukaan ei ole käyty keskustelua siitä, että lisäkustannukset rahoittaisi valtio. Koska julkisen talouden tila on vakava, mahdolliset esitysluonnoksesta aiheutuvat lisäkustannukset tulisi rahoittaa kirkon omalla rahoituksella. Tämä lähtökohta olisi hyvä käydä ilmi myös esitysluonnoksesta.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Neuvotteleva virkamies

Kaisa-Juulia Raita

VN/36809/2023-VM-20

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: